

Seat No. : _____

AC-116

April-2019

B.A., Sem.-II

EC-I (111) : Sanskrit

(શ્રીમદ્ભગવદ્ગીતા)

(અ. ૯, ૧૦, ૧૨, ૧૫)

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

સૂચના : (1) જમણી બાજુ પ્રશ્નના ગુણ દર્શાવેલ છે.

Instructions : Figures to the right indicate marks.

(2) પ્રશ્નપત્રમાં આપેલ ક્રમાંક તમારી ઉત્તરવહીમાં લખો.

Write the same question number in answer book as mentioned in the question paper.

1. (A) નીચેનામાંથી ગમે તે બે શ્લોકોનો અનુવાદ કરી સમજાવો :

14

Translate and explain any **two** of the following verses.

- (1) રાજવિદ્યા રાજગુહ્યં પવિત્રમિદમુત્તમમ્ ।
પ્રત્યક્ષાવગમં ધર્મ્યં સુસુખં કર્તુમવ્યયમ્ ॥
- (2) પત્રં પુષ્પં ફલં તોયં યો મે ભક્ત્યા પ્રયચ્છતિ ।
તદહં ભક્ત્યુપહૃતમશ્નામિ પ્રયતાત્મનઃ ॥
- (3) માં હિ પાર્થ વ્યપાશ્રિત્ય યેઽપિ સ્યુઃ પાપયોનયઃ ।
સ્ત્રિયો વૈશ્યાસ્તયા શૂદ્રાસ્તેઽપિ યાન્તિ પરાં ગતિમ્ ॥

અથવા/OR

ભગવદ્ગીતાના અધ્યાય-9 (રાજવિદ્યારાજગુહ્યયોગ) નું સમીક્ષાત્મક મૂલ્યાંકન કરો.

Evaluate critically Adhyaya – 9 (રાજવિદ્યારાજગુહ્યયોગ) of Bhagwad Gita.

(B) નીચેના પ્રશ્નોના યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી જવાબ લખો : (ગમે તે ચાર)

4

Answer the following questions by choosing the appropriate option : (any **four**)

- (1) મહાકલ્પના અંતે સર્વભૂતો _____ માં લય પામે છે. (પ્રકૃતિ, આકાશ, જગત)
All living beings transmit into _____ at the end of મહાકલ્પ. (Nature, Sky, World)
- (2) કૌન્તેય વિશેષણ કોના માટે પ્રયોજાયું છે ? (રામ, કૃષ્ણ, અર્જુન)
The adjective કૌન્તેય is used for whom ? (Rama, Krishna, Arjuna)
- (3) _____ નો આશ્રય લઈ ભગવાન જગતનું નિર્માણ કરે છે. (પ્રકૃતિ, સત્ય, અહિંસા)
Under the shelter of _____ God creates the world. (Nature, truth, Non-Violence)

- (4) સકામ કર્મ કરનારાઓ યજ્ઞ દ્વારા ઈશ્વરને પૂજીને શાની ઈચ્છા કરે છે ? (સ્વર્ગ, મોક્ષ, જન્મ)
What do the noble people desire by worshipping God through the Yajna ?
(Heaven, Salvation, Birth)
- (5) પિતૃઓનું પૂજન કરનારા _____ ને પામે છે. (દેવો, પિતૃઓ, મોક્ષ)
The worshippers of departed souls attain _____. (દેવાઃ, પિતૃઃ, મોક્ષઃ)
- (6) નિષ્કામ ભક્તોના યોગક્ષેમનું વહન કોણ કરે છે ? (પરમાત્મા, પ્રકૃતિ, જગત)
Who nourishes યોગક્ષેમઃ of the detached followers ? (Almighty, Nature, World)

2. (A) નીચેનામાંથી ગમે તે બે શ્લોકોનો અનુવાદ કરી સમજાવો :

14

Translate and explain any **two** of the following verses :

- (1) યો મામજમનાદિં ચ વેત્તિ લોકમહેશ્વરમ્ ।
અસંમૂઢઃ સ મર્ત્યેષુ સર્વપાપૈઃ પ્રમુચ્યતે ॥
- (2) હન્ત તે કથયિષ્યામિ દિવ્યા હ્યાત્મવિભૂતયઃ ।
પ્રાધાન્યતઃ કુરુશ્રેષ્ઠ નાસ્ત્યન્તો વિસ્તરસ્ય મે ॥
- (3) નાન્તોઽસ્તિ મમ દિવ્યાનાં વિભૂતિનાં પરંતપ ।
એષ તૂદ્દેશતઃ પ્રોક્તો વિભૂતેર્વિસ્તરો મયા ॥

અથવા/OR

ગીતાના 10માં અધ્યાયમાં નિરૂપિત ભગવાનની વિભૂતિઓ વર્ણવો.

Describe the Vibhuties of God as depicted in the 10th canto of the Gita.

(B) નીચેના પ્રશ્નોના યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી જવાબ લખો : (ગમે તે ચાર)

4

Answer the following questions by choosing the appropriate option. (any **four**)

- (1) ગીતાના દશમા અધ્યાયનું નામ શું છે ? (ભક્તિયોગ, સાંખ્યયોગ, વિભૂતિયોગ)
What is the name of the 10th Adhyaya of Gita ? (ભક્તિયોગઃ, સાંખ્યયોગઃ, વિભૂતિયોગઃ)
- (2) આદિત્યોમાં પરમાત્માની કઈ વિભૂતિ છે ? (વિષ્ણુ, શિવ, ચંદ્ર)
Which Vibhuti of God is there in આદિત્ય ? (Vishnu, Shiva, Moon)
- (3) વેદાનાં સામવેદોઽસ્મિ દેવાનામસ્મિ _____ । (વાસવઃ, સૂર્યઃ, અગ્નિઃ)
- (4) _____ શક્કરશ્ચાસ્મિ । (વસૂનાં, રુદ્રાણાં, પુરોધસાં)
- (5) અશ્વત્થઃ સર્વવૃક્ષાણાં દેવર્ષીણાં ચ _____ । (નારદઃ, ઇન્દ્રઃ, ચિત્રરથઃ)
- (6) વૃષ્ણીનાં વાસુદેવોઽસ્મિ _____ ધનજ્ઞયઃ । (મુનીનામ્, કવીનામ્, પાણ્ડવાનામ્)

3. (A) नीयेनाभांथी गमे ते भे श्लोकोनो अनुवाद करी समजावो :

14

Translate and explain any **two** of the following verses :

- (1) मय्येव मन आधत्स्व मयि बुद्धिं निवेशय ।
निवसिष्यसि मय्येव अत ऊर्ध्वं न संशयः ॥
- (2) यो न हृष्यति न द्वेष्टि न शोचति न कांक्षति ।
शुभाशुभपरित्यागी भक्तिमान्यः स मे प्रियः ॥
- (3) न तद्भासयते सूर्यो न शशाङ्को न पावकः ।
यद्गत्वा न निवर्तन्ते तद्धाम परमं मम ॥

अथवा/OR

नीयेनाभांथी गमे ते भे विशे टूंकनोध लभो :

Write short notes on any **two** of the following :

- (1) भगवद्भक्तलक्षणानि ।
- (2) निष्काम भक्तियोगः ।
- (3) अश्वत्थवृक्षः ।

(B) नीयेना प्रश्नोना योग्य विकल्प पसंद करी जवाब लभो : (गमे ते त्रण)

3

Answer the following questions by choosing the appropriate option : (any **three**)

- (1) ज्ञान करतां श्रेष्ठ शुं छे ? (ध्यान, कर्म, तप)
What is better than Knowledge ? (ध्यानः, कर्म, तपः)
- (2) गीताना बारभां अध्यायनुं नाम शुं छे ? (भक्तियोग, ध्यानयोग, कर्मयोग)
What is the name of the 12th canto of the Gita ?
(भक्ति योगः, ध्यान योगः, कर्म योगः)
- (3) संसाररूपी अश्वत्थ वृक्षनां पणो _____ छे. (वेदो, पुराणो, दर्शनो)
_____ are the petals of the worldly 'अश्वत्थवृक्षः'. (वेदाः, पुराणानि, दर्शनानि)
- (4) अन्नना केटला प्रकार छे ? (चार, त्रण, पांच)
How many Kinds of food are there ? (Four, Three, Five)
- (5) लोकभां अने वेदभां परमात्मा कया नामथी प्रसिद्ध छे ? (पुरुषोत्तम, राम, शिव)
By which name is God known in लोकः and वेदः ? (पुरुषोत्तम्, रामः, शिवः)

4. (A) નીચેનામાંથી ગમે તે બે ઉપર ટૂંકનોંધ લખો :

14

Write short notes on any **two** of the following :

- (1) યોગદર્શનના પ્રણેતા
Pioneer of 'યોગદર્શન'
- (2) યોગદર્શનનું મહત્ત્વ
Importance of યોગદર્શન
- (3) યમ: ।
- (4) પ્રાણાયામ: ।

(B) નીચેના પ્રશ્નોના યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી જવાબ લખો : (ગમે તે ત્રણ)

3

Answer the following questions by choosing the appropriate option : (any **three**)

- (1) પતંજલિના મતે યોગનાં કેટલાં અંગો છે ? (8, 10, 12)
How many parts of 'યોગ:' are there according to Patanjali ? (8, 10, 12)
- (2) નિયમની સંખ્યા કેટલી છે ? (પાંચ, ત્રણ, આઠ)
How many નિયમ are there ? (Five, Three, Eight)
- (3) સ્થિરતાપૂર્વક સુખેથી બેસવું તેને શું કહે છે ? (આસન, યમ, નિયમ)
What is sitting comfortably and steadily called ? (આસનમ્, યમ:, નિયમ:)
- (4) ઈન્દ્રિયો ઉપર સંપૂર્ણ કાબુ રાખવો તે _____ છે. (બ્રહ્મચર્ય, નિયમ, પ્રત્યાહાર)
_____ is absolute control over senses. (બ્રહ્મચર્યમ્, નિયમ:, પ્રત્યાહાર:)
- (5) દેશબન્ધશ્ચિત્તસ્ય _____ । (ધારણા, યમ, આસનમ્)

AC-116

April-2019

B.A., Sem.-II

EC-I (111) : Sanskrit
(Shrimad Bhagavat Puran Avdhuto Pakhvan)
(Optional)
(स्कंध-11, अध्याय 7 थी 9)

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

1. (A) वायुनां गुणो वर्णवी तेना द्वारा प्राप्त थतो मूल्यभोध जण्णावो. 14

Describe virtues of 'वायु' (wind) and write about the Moral Message it conveys.

अथवा/OR

अग्निनां गुणो वर्णवी तेना द्वारा प्राप्त थतो मूल्यभोध जण्णावो.

Describe virtues of 'अग्नि' (Fire) and write about the Moral Message it conveys.

- (B) नीयेना प्रश्नोभांथी गभे ते चार ना संक्षेपभां उत्तर आपो : 4

Answer in brief any **four** the following :

- (1) चार पुरुषार्थ कथा कथा छे ?

Which are four hard work ? (पुरुषार्थ)

- (2) दत्तात्रेयने केटला गुरुओ हता ?

How many Gurus Dattatreya had ?

- (3) पृथ्वी पासेथी दत्तात्रेय शुं ज्ञान भेणवे छे ?

What knowledge Dattatreya gained from the Earth ?

- (4) आकाश पासेथी दत्तात्रेय शुं ज्ञान भेणवे छे ?

What knowledge Dattatreya gained from the Sky ?

- (5) तेजस्वी तपसा दीप्तो नो शो अर्थ थाय ?

What does mean of 'तेजस्वी तपसा दीप्तो' ?

2. (A) पिंगलावृत्तान्त सविस्तृत चर्चो. 14

Discuss in detail 'पिंगलावृत्तान्त'.

अथवा/OR

मधुमक्षिका नुं दृष्टान्त जण्णावी तेभां प्रदत्त भोध जण्णावो.

Explain the message conveyed in example of 'मधुमक्षिका'.

(B) નીચેના પ્રશ્નોમાંથી ગમે તે ચાર ના સંક્ષેપમાં ઉત્તર આપો :

4

Answer in brief any **four** from the following :

(1) પિંગળા કયા રાજ્યની છે ?

Pingla belongs to which state ?

(2) શરીરરૂપી ઘરમાં કેટલાં દરવાજા છે ?

How many doors the body House has ?

(3) 'સન્તં સમીપે રમણં રતિપ્રદં' – નો શો અર્થ થાય ?

What does mean of 'સન્તં સમીપે રમણં રતિપ્રદં' ?

(4) પુરાણના કેટલા લક્ષણો છે ?

How many characteristics in Purana ?

(5) સૂર્ય પોતાના કિરણોથી શું ખેંચે છે ?

What is pull the Sun through its rays ?

3. (A) નીચેના શ્લોકોનો સવિવરણ અનુવાદ કરો :

14

Translate and explain the following verses :

(1) પરાવરાણાં પરમ આસ્તે કૈવલ્યસન્નિતઃ ।

કેવલાનુભવાનન્દસન્દોહો નિરુપાધિકઃ ॥

(2) યત્ર યત્ર મનો દેહી ધારયેત્ સકલં ધિયા ।

સ્નેહાદ્ દ્વેષાદ્ ભયાદ્ વાપિ યાતિ તત્તત્સરુપતામ્ ॥

અથવા/OR

નીચેની ટૂંકનોંધ લખો :

Write short notes of the following :

(1) ઝર્ણનાભ દૃષ્ટાન્તઃ ।

(2) ત્રિગુણાત્મિકા માયા ।

(B) યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી ખાલી જગ્યા પૂરો :

3

Fill in the blanks with appropriate words :

(1) ગુણદોષ વ્યપેતાત્મા ન વિષજ્ઞેત _____ । (સમુદ્રવત્, અગ્નિવત્, વાયુવત્)

(2) સર્વભક્ષોઽપિ યુક્તાત્મા નાદત્તે મલમ્ _____ । (આકાશવત્, અગ્નિવત્, ચન્દ્રવત્)

(3) ગુણૈર્ગુણાનુપાદત્તે _____ વિમુચ્ચતિ । (યથાકાલં, યથાસ્થાનં, યથેચ્છયા)

4. (A) पुराणानां लक्षणोनी सविस्तृतं यथा करो.

14

Discuss in detail the characteristics of 'puran'.

अथवा/OR

'अवधूतोपाख्यानम्' नुं कथावस्तु वर्णवो.

Describe the plot of 'avadhutopakhyanam'.

(B) ञेऽकां रथो :

3

Match the column :

A विभाग

B विभाग

(1) समुद्रः

(a) कल्याणम्

(2) निःश्रेयसम्

(b) अर्णवः

(3) कैवल्य

(c) मोक्ष

